

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

1. oktobar 2020.

Javnost još uvek očekuje potpune i proverljive informacije o testiranim, obolelim i preminulim licima iz informacionog sistema COVID-19

Javna potvrda sumnji da su tokom leta objavljivani netačni podaci o broju preminulih lica od COVID – 19, prebacivanje odgovornosti za to na neimenovene „informatičare“, i odsustvo bilo kakve reakcije od strane „informatičara“, instituta „Milan Jovanović – Batut“ i Vlade Srbije, više nego ikad potvrđuje potrebu da javnosti budu stavljeni na raspolaganje autentični podaci iz Informacionog sistema COVID-19. Jedino na taj način je moguće proveriti da li je do netačnosti došlo prilikom unosa podataka u bazu ili su oni naknadno lažirani.

U Srbiji je pravo na pristup informacijama tokom pandemije ozbiljno ugroženo neopravdanim označavanjem tajnosti, naročito kada je reč o nabavkama medicinske opreme. Štaviše, ni podaci o broju testiranih, obolelih i preminulih lica, koji se svakodnevno saopštavaju građanima, i dalje nisu proverljivi, i pored toga što su argumentovane sumnje u njihovu autentičnost ozbiljno narušile poverenje građana.

Koalicija za slobodu pristupa informacijama, uz podršku više desetina organizacija građanskog društva i medija, podnela je sredinom jula Institutu za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“ zahtev za slobodan pristup informacijama od javnog značaja, sa ciljem objavljivanja pouzdanih informacija o epidemiološkoj situaciji u Republici Srbiji i uspostavljanja poljuljanog poverenja između vlasti i građana.

Budući da je reč o nespornom interesu javnosti da sazna podatke koji su od značaja za zaštitu zdravlja stanovništva, Batut je bio dužan da po ovom zahtevu postupi u roku od 48 sati. U odgovoru na zahtev Batut je organizacije civilnog društva uputio na sajt Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu. Međutim, iz odgovora Kancelarije nedvosmisleno proizlazi da podaci kojima raspolaže ovaj organ nisu potpuni, odnosno, da se na sajtu ove Vladine Kancelarije ne objavljuju podaci koji bi bili preuzeti direktno iz baze Informacionog sistema COVID-19, koji je uspostavljen na osnovu zaključka Vlade..

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti je, rešavajući po žalbi 90 udruženja, rešenjem naložio Batutu da dostavi tražene informacije u roku od sedam dana. Institut “Batut” je rešenje primio 4.9.2020. godine, ali ni posle gotovo mesec dana nije postupio po nalogu Poverenika. Koalicija je podnela Povereniku predlog za sprovođenje rešenja.

Podsećamo:

Tokom juna meseca, izveštavanje o podacima iz Informativnog sistema COVID-19, a koji se tiču zaraženih virusom SARS-CoV-2, preminulih i drugih epidemioloških podataka, dovelo je do uznemirenja javnosti. Izveštavanje je istovremeno bilo u direktnoj suprotnosti sa obavezom koju je uspostavila sama Vlada Republike Srbije Zaključkom o uspostavljanju IS COVID-19. Naime, ovim zaključkom propisana je obaveza ažurnog prikupljanja ovih podataka u otvorenom formatu, kao i dostavljanje anonimizovanih podataka Kancelariji za informacione tehnologije i elektronsku upravu, koja treba da ih objavljuje na zvaničnoj internet stranici <https://covid19.data.gov.rs/>. .

SHARE Fondacija je mapirala tokove podataka u državnom Informativnom sistemu COVID-19 ([analiza](#) + [video](#)) iz čega jasno proizlazi da ne bi smelo da dođe do nekonzistentnosti u podacima ukoliko se sistem koristi na način koji je predviđen propisima i uputstvima koje je država donela.

U izjavi za N1, dr Predrag Kon iz Kriznog štaba, 30.9.2020, rekao je „da je Krizni štab saopštavao sve podatke koje je imao, da nije ništa sakriveno, a da su za razliku broja umrlih od onih koji su zvanično saopštavani, odgovorni informatičari koji su davali netačne podatke”.

Pravo na istinito, potpuno i blagovremeno informisanje o pitanjima od javnog značaja, odnosno pravo na pristup informacijama, osnovno je pravo svakog lica. Nadamo se da će tražene informacije biti dostavljene bez daljeg odlaganja, kako bi se u javnosti otklonile sumnje i povratilo poverenje u zdravstveni i epidemiološki sistem, i kako građani Srbije ne bi ostali uskraćeni u ostvarivanju prava na obaveštenost koje im garantuje i Ustav Srbije i međunarodne konvencije čiji je Srbija potpisnik.

Spisak organizacija po abecednom redu:

1. Akademija ženskog liderstva
2. Akademska inicijativa "Forum10"
3. Asocijacija lokalnih i nezavisnih medija "Lokal pres"
4. Asocijacija onlajn medija - AOM
5. Astra
6. Bečejsko udruženje mladih
7. Beogradska otvorena škola
8. Beogradski centar za bezbednosnu politiku *
9. Beogradski centar za ljudska prava *
10. BIRODI
11. Boom93, Privredno društvo Boom93 d.o.o.
12. Centar modernih veština
13. Centar za integritet, Niš
14. Centar za istraživačko novinarstvo Srbije - CINS

15. Centar za monitoring i aktivizam - CEMA
16. Centar za podršku ženama
17. Centar za praktičnu politiku
18. Centar za prava deteta
19. Centar za primenjene evropske studije- CPES
20. Centar za razvoj građanskog društva PROTECTA
21. Centar za razvoj lokalnih medija
22. Centar za samostalni život invalida Srbije
23. Cenzolovka, SČF
24. Civil Rights Defenders – Srbija
25. CRTA *
26. Da se zna!
27. Dnevni list Danas, DAN GRAF d.o.o.
28. Društvo protiv korupcije – DRPKO
29. FemPlatz
30. Fondacija "Hajnrih Bel" u Beogradu
31. Fondacija za otvoreno društvo Srbija*
32. Građanske inicijative *
33. Građanski Forum Novi Pazar
34. Grupa IZAĐI
35. Grupa za konceptualnu politiku
36. Helsinški odbor za ljudska prava
37. Inicijativa mladih za ljudska prava *
38. Inicijativa za ekonomska i socijalna prava –A11
39. Inicijativa za prava osoba sa mentalnim invaliditetom (MDRI-S)
40. Internet portal JUGmedia, Centar za edukaciju i razvoj
41. Istinomer
42. Javno glasilo Peščanik
43. JUGpress, Centar za demokratiju i razvoj juga Srbije
44. Južne vesti, Simplicity d.o.o,
45. Komitet pravnika za ljudska prava – YUCOM *
46. KontraPRESS
47. Media i reform centar Niš
48. Mladenovački glas
49. Mreža SOS Vojvodina
50. Nacionalna koalicija za decentralizaciju
51. Narodni parlament *
52. Nepušački Edukativni Centar RP
53. Nezavisno društvo novinara Vojvodine
54. Nezavisno udruženje novinara Srbije - NUNS
55. Nova Naša reč
56. Novinska agencija FoNet
57. Novosadska novinarska škola
58. NVO Atina
59. NVO Roma World

60. Odbor za ljudska prava Negotin
61. Odbor za ljudska prava Niš
62. Odbor za ljudska prava Valjevo
63. Partneri za demokratske promene Srbija *
64. Podrinjski Anti-korupcijski Tim - PAKT
65. Pokret "Novi optimizam"
66. Portal Dijalog Net
67. Portal Presseck Agencija „Gerila ADV
68. Pravni skener
69. Radio City o.d. Niš
70. PRAXIS *
71. Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu
72. SHARE Fondacija *
73. Slavko Ćuruvija fondacija
74. SO Info
75. Stalna konferencija romskih udruženja građana (SKRUG) – LIGA ROMA
76. Toplički centar za demokratiju i ljudska prava *
77. Transparentnost Srbija *
78. Udruženje građana "Dijalog"
79. Udruženje građana Institut za istraživanje korupcije „Kareja”
80. Udruženje građana Negotin-Majdanpek-Kladovo-Bor – NE-BO
81. Udruženje građana Sretenje, Požega *
82. Udruženje mladih "Naš svet, naša pravila"
83. Udruženje novinara Srbije – UNS
84. Udruženje Forum žena Prijepolja
85. UG Pravo na pravo (PnP) Niš
86. Užički centar za ljudska prava i demokratiju
87. Vreme, NP "VREME" d.o.o.
88. YUROM Centar

Oznaka „*” označava članicu Koalicije za slobodu pristupa informacijama